

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Inmulțirea brațelor în armată.

Sibiu, 7 Novembre n.

Conclusele aduse în consiliul de corună, ținut Duminică trecută la Viena, sub presidenția Monarhului, și referitoare la inmulțirea brațelor în armata austro-ungară, sunt puse în executare.

Atât în dieta ungară, cât și în reichsrath-ul de la Viena, ministrii de resort au revocat proiectul de lege cel prezentaseră mai înainte despre chemarea la serviciu activ a celor trecuți în reserva suplinitore, și în locul lui au prezentat alte două proiecte, menite să umple golul simțit în armată și reclamat de o imperioasă necesitate.

Aceste proiecte nouă de lege au fost prezentate parlamentului ungar în ședința de ieri a dietei, ear' reichsrath-ul de la Viena tot atunci, prin urmare, în momentul scrierii acestui articol nu suntem în măsură a le cunoște cuprinsul în text autentic, de cât numai din comunicările aflate în ziarele din capitală. Ear' după comunicările gazetelor magiare, ele ar fi de următorul cuprins:

Primul proiect de lege decretază *urcarea contingentului de recruți* pe un an, pe anul 1903, astfel, că în loc de 103,100 recruți, în anul viitoriu vor fi înrolați în armată 123,100, va să zică, cu 20.000 mai mulți de cât în trecut. Ear' al doilea proiect de lege dă autorizație guvernului, ca pentru umplerea golului născut în armată prin inmulțirea bateriilor la artilerie, să pōta chema numai de cât la serviciu activ 5,800 feciori dintră cei trecuți în reserva suplinitore, astfel însă, că după ce vor intra în serviciu cei 20,000 de recruți votați prin celalalt proiect de lege, rezervistii să fie earăși concediați.

Cum se vede deci fondul a rămas același în proiectele nouă de lege, și numai forma e schimbată. Se cere același lucru, și se va da același lucru, numai cât nu pe calea pe care se propusese dintru început, ci pe o cale nouă, mai drăpță și mai sinceră.

Vorba e însă, că după ce se cere același lucru care s'a mai cerut, face-i-se-va aceeași opoziție care i-s'a făcut?

Semnele arată că *nu*. Dispoziția, cel puțin la noi, nu mai e rășboinică cum era la început. Ōmenii au început a se gândi și la eventualitățile cari ar putē se se nască din respingerea unei cereri juste, cum e aceea de a ține pas armata monarhiei nōstre cu celelalte ale statelor mari europene și a nu rămāne în inferioritate față de ele, — și plecādu-se în fața necesității constringente, vor vota proiectele de lege ce li-s'au prezentat.

Cu mult mai grea va fi însă străbateră cu ele în ceealaltă parte a monarhiei, în Austria, unde pentru votarea legilor de natura acesta se cer două terțialități din voturile date, lucru astăzi imposibil, pentru-că guvernul austriac nu dispune de nici o majoritate sigură, cu atât mai puțin de o majoritate atât de impunătoare, cum ar fi ea atunci, când două terțialități i-ar sta întru ajutoriu pentru a da putere de lege proiectelor prezentate. Și de împrejurarea acesta s'a ținut cont atunci, când urcarea contingentului de recruți s'a cerut numai pentru un an, pentru anul viitoriu, ear' nu pentru zece ani, cum ar fi trebuit, căci fiind astfel vorba numai de un lucru *provisoriu*, votarea legii se pōte face și numai cu o simplă majoritate relativă.

Este deci speranță, că proiectele prezentate parlamentelor în chestia inmulțirii brațelor în armata monarhiei nōstre vor deveni lege până la finea anului acestuia, cu tōte că discuție aspră va fi purtată în jurul lor, mai ales la noi, unde kossuthistii vor duce luptă energică în contra guvernului pe tema acesta, întocmai cum duc de present și pe tema îndemnisării. Lupta va fi ținută însă întră cadrele parlamentarismului și nu va trece în obstrucționism. Așa au hotărât kossuthistii într-o conferență ținută zilele trecute. Că cum va fi purtată la Viena, e altă întrebare.

Din trecut.

III.

Votul separat al lui *Saguna*, despre care s'a făcut pomenire în numărul trecut, era de cuprinsul următoriu:

— „Subscrisul își espune în următoarele observațiunile deja anunțate, în contra concludului numărul 35, adus cu privire la dorințele națiunii române din partea comisiunii regnicolare esmise în chestiunea uniunii Ardealului.

Națiunea română din Ardeal, precum până acum a pretins cu tot dreptul de la corpurile legiuitoare ale patriei, ca atât religiunea cât și naționalitatea să-i fie legalicește asigurate, și în urmare să fie recunoscută de religiune și de națiune recipiată, așa și acum, când s'a întemplat uniunea Ardealului cu patria noastră, își exprimă cu conștiință patriotică această dorință îndreptătită și totodată echitabilă, temēdu-se, nu fără motiv, că precum înainte de uniune, așa și după uniune pōte să fie silită să sufere știrbire într'un mod ore-care în drepturile sale cetățenești, care îngrijorare, ca să retac celelalte, se bazează pe vătēmarea isvorită din detragerea concesiunii cuprinse în art. de lege 60 din 1791, în urma căreia religiunea gr. or. neunită a fost în Ardeal până la 1848 numai tolerată, ear' credincioșii acesteia nu numai la ordinul guvernului și al cancelariei aulice, ci nici la prea înalta poruncă a Maj. Sale nu au fost primiți în oficii la municipalități, aducēdu-se ca scusă, că națiunea română și eclesia neunită *non est recepta*.

Merită recunoștință în timpul din urmă Escelenția Sa guvernatorul reg. contele Teleki József, căci în urma dispozițiunilor sale energice și cosmopolite, au început să fie primiți de scriitori la guvern și Romāni neuniți.

Aceeași îngrijorare primește nutrēmēt în inima Romānilor și în urma modulului cum s'a făcut uniunea, ceea-ce apare evident și din art. I. de lege al Ardealului din anul 1848, fiind-că le-

gea acesta despre uniune e lipsită de cerințele timpului și de ale geniului acestuia; și că acesta îi lipsește, e dovedit cu adresa dietei, prin care legea e trimisă spre aprobare, în care adresă se spune, că uniunea e făcută în numele națiunii magiare, sase și sēcuiesti, ear' despre două terțialități ale populațiunii Ardealului nu se face nici pomenire, și astfel uniunea s'a făcut prin națiunile privilegiate prin legile de până acum, ear' nu în numele poporului; și că ea nu din partea corporațiunilor privilegiate, ci din partea totalității Ardealului trebuia să se facă, o dovedește faptul, că dieta ungară din trecut, care a făcut propunere pentru uniune, a pășit pe plan ca dietă declarată și recunoscută de compusă din reprezentanții poporului, și ca atare a provocat Ardealul la uniune, și în calitatea acesta legea despre uniune se provocă la Ardealul întreg, nu numai la cele trei națiuni privilegiate, ceea-ce se opune scopului și principiului.

Legea uniunii prin urmare nu conține pretensiunile poporului și nu le represintă; și că nu le represintă dovedește și mai clar art. de lege IX din 1848 al Ardealului, care vorbește despre egalitatea religioasă, — pentru-că dacă uniunea ar fi dat tot aceea ce cere spiritul democratic al secolului, de ce mai trebuia acest art. de lege IX? De bună sēmă pentru aceea, pentru-că legea despre uniune represintă numai corporațiunile privilegiate.

Sar putē face obiecțiunea, că acum legea despre uniune și art. IX de lege au umplut tot golul. Dar' tocmai nu e așa; și anume, fiind-că înflăcărutul cetățean al patriei ungare și ministru al țerii, Kossuth Lajos, a declarat în decursul dietei actuale, că dieta Ardealului nu avea de cât să decreteze uniunea, perfectă uniune, ear' nu să mai aducă legi; și de părerea acesta a fost și corpurile legiuitoare. Și nu e în fine așa, fiind-că uniunea, presupunēnd perfectă egalitate, legea votată nu numai că nu a dat viață acestei egalități, ci a menținut până

FOIȘORĂ

„Ionel”

(Recensiune de Grigorie Pletos, protoieru, profesor la gimnasiul din Năsăud.)

(Urmare.)

Cu partea II se începe opera proprie a educațiunei lui Ionel. În cap IX (pag. 81—160) se arată pas cu pas pregătirile familiei fericite pentru nașterea lui Ionel și îngrijirile acestuia în anul dintāiu al vieții până la înțācare: Îngrijirea mamei lăuze, îngrijirile de sănătatea lui Ionel (hrana, somnul, băile și mișcările nou născutului) primele raze ale conștiinței morale la copil; deșteptarea înțelegerii și primele lecții ale tatei date copilului (vorbirea, cântarea și privirea animalelor); altoirea, eșirea dinților și înțācarea lui Ionel. — Tōte chestiile aci atinse sunt tratate cu pricepere și cu reflecții la viața sātēanului nostru. Interesant și instructiv este *cuvēntul preotului* la botezul lui Ionel, în care se arată ce dar neprețuit pe lume sunt copiii și pentru părinți și pentru împărăția lui Dumnezeu (pag. 89—95). Despre mama lăuză se spune, că *dînsa trebuie*

privită ca o martiră și îngrijită ca o visterie (pag. 97). *Alăptarea copilului din partea mamei e o binefacere și pentru mama și mai ales pentru copil*. Emoționantă este descrierea bucuriilor ambilor părinți, când Ionel începe a se târî pe jos, a sta pom și a gāngāni câte-o vorbă mai ușoră (pag. 127—140); ear' lecția a 3-a „*Privirea animalelor*” (pag. 140—144) făcută de tată este pe cât de interesantă, pe atât de nostimă. — Tata cu copilul în brațe se duce rēnd pe rēnd la gāște, la porumbi, la găini, la oi, la capre, la vaci, la boi, la cai, la porci — și face pe copil să privească animalul, mișcările lui și să imiteze glasul lor, la ce copilul arată cea mai mare plăcere. „Ionel era fericit — când vedea un animal — și eu eram fericit — zicea tatăl său (pag. 146) — când mă gândiam cât de mult ușuram sarcina iubitei mele soții; mă simțiam desvinovățit de cruda imputare a lui Rousseau: „*cine nu pōte să îndeplinească datoriilor de tată, n'are dreptul să fie tată*”. Apoi se descriu durerile copilășului la eșirea dinților, îngrijorarea părinților și îmbārbătarea bunei. „Părinții nu au numai bucurii, ei au și multe supărări, griji și suferințe; dar' când ai răbdare, îți faci datoria, îți pui nădejdea în Dumnezeu și credință în știința doftorilor, atunci le învingi pe tōte.” (Pag. 153).

După înțācarea copilului (pag. 154) la sfîrșitul anului întâiu, Ionel era mai mare de cât toți copiii de sama lui: el era înalt de 80 cm. și cântărea 10 kg. și ceva; era sănētos ca mērul și vesel ca un porumbel; îi umblau ochii în cap ca la un om mare... îndată-ce zăria o muscă, un animal, începea să gungurēscă ca dinsele, imitādu-le până și mișcările lor... atunci era deplin fericit (pag. 157).

Capitolul acesta se termină cu recapitularea principiilor morale și creștinești de educație — din acesta perioadă.

„*Din lēgān plēcă educațiunea fizică, morală și intelectuală a omului*” (pag. 160).

Cap. X. cuprinde: *educațiunea lui Ionel de la un an până la șese ani* și are două părți: I. *Îngrijirile de sănătatea și de jucăriile lui Ionel* (pag. 160—201); II. *Îngrijirea de creșterea lui morală* (pag. 201—281). Perioada acesta, am putē spune că e cea mai importantă pentru înțāgă viața următoare a omului.

„In cei dintāi ani ai vieții învāță copilul mai mult de cât în anii petrecerii la universitate”. (Jean Paul).

Acī se espun pe larg tōte condițiile de sănătate și de desvoltare generală a copilului: aerul curat, hrana, îmbrācăminte, cu-

rățenia, pildele în educațiune, somnul, jucăriile și petrecerile de vară în natură și cele de ărnă în odae, învățatura ca jucărie: în odae, în bucătărie, în curte, în grădină; satul, comuna, biserica, mōra, cāmpul. Povețele genialului Froebel sunt potrivit localizate. Pentru *desvoltarea germinilor moralității și oploșirea germinilor rēului* în inima lui Ionel, se aduc din cercul lui de viață fapte și casuri deosebite, în cari se arată iubirea de frați, iubirea de mamă, de bunici, iubirea de adevăr, mândria și cumințenia copiilor; apoi defectele morale: neascultarea și încăpăținarea lui Ionel; neastimpērul, mînciuna și bătaia copiilor; chinuirea animalelor din partea copiilor... simțul religios la copil până la șese ani. — Tōte chestiile acestea și alte câteva asemenea sunt tratate în povestiri din viața lui Ionel și a altor copii de sēma lui, cu cari se înălnește el, povestiri din cari se deduc la fine maxime și învățături, ca tot atâtea principii educative corēspunđătoare, cari se resumēză în recapitulățiunea de la sfîrșitul capitolului.

În cap. XI și XII (pag. 281—339) se arată cum s'a făcut *educația lui Ionel prin școlă, ajutată de familie*. Calitățile și defectele morale ce se ivesc la copii în familie, se arată cum sunt de a se trata în școlă, cānp

astăzi trei națiuni diferite, spre scurtarea nemeritată a națiunii a patra, care e cea mai numărătoasă.

Să judece acum Europa civilizată, care știe respecta drepturile omeniei și ale națiunilor, că acolo, unde 6—700 de mii de suflete formă trei națiuni deosebite, e compatibil cu pretenziunile legilor dumnezeiești și sociale, ca un milion și treisute de mii de suflete să fie nulificate prin ele??

Uniunea avea să îmbrace Ardealul în hainele Ungariei. Stă acesta în prăcă? Stă ore atunci, când în țera unită apar suveranități dăruite? Când un comitat, — al Cojocnei, — decretă și comunică întregului Ardeal decretările sale?

Nu e mirare deci, că Românii din Ardeal încă și după efectuarea uniunii sunt îngrijorați în privința situației lor viitoare cetățenești, și ar fi chiar și în cazul dacă uniunea li-ar fi dat aceea ce a pretins spiritul european, care a provocat și uniunea înșăși, pentru că într-astfel de împrejurări e imposibil să nu ne gândim la cuvintele eselen-tului și marelui cetățean al patriei noastre, Széchenyi István, care zicea: "cel-ce a trăit multă vreme lipsit de onoare, pe care începe să și-o recâștige, și în parte și-a redobândit-o, e de o sută de ori mai jaluz pe comora acesta de cât omul care nici odată n'a trecut prin o astfel de agonie morală".

Îngrijorarea națiunii române e deci cu atât mai motivată, fiindcă la a doua petițiune a națiunii române, înaintată M. Sale iubitelui nostru domn și rege, s'a dat din Innsbruck, la 23 Iunie 1848, un prealabil răspuns regal, prin care M. Sa s'a îndurat preagrațios a asigura națiunea română, că va îndruma ministerul unguresc să prezenteze proiect de lege despre asigurarea naționalității române, răspuns, pe care onorata comisiune nici nu l'a amintit în procesul seu verbal, provocându-se numai la primul răspuns regal, tot din Innsbruck, dat la 11 Iunie anul curent, cu toate că era foarte la loc dacă se discuta și răspunsul din 23 Iunie, după-ce s'a discutat cel din 11 Iunie.

În urma tuturor acestor îngrijorări, când fac declarația aceasta, care conține votul meu separat, am deplină speranță, că ministerul unguresc, ținând cont de încrederea ce a pus-o în el națiunea română, — va liniști cele două terțialități ale Ardealului și va esopera egalarea intereselor, atât de necesară pentru fericirea patriei comune. Budapesta, 18 August 1848. Andrei Șaguna m. p., episcop".

Contele Teleki József, ca president al comisiunii, a trimis guvernului acest vot separat al lui Șaguna; ear' Șaguna a trimis guvernului un proiect de lege despre asigurarea dreptu-

copiilor petrece într-ai mai mulți copii: și buni și răi. Curățenia, cumpătul, — beția și fumatul copiilor, apoi datoriile bunului școlar: onestitatea, silința, iubirea de ordine; școlariul lenes, fetea fără rânduială; școlariul îngâmfat, băiatul răscălat, fetea pismărită, minciuna, bătaia și neascultarea, băieții rău năvăliți (pag. 338) ... cantina școlară și ajutoarea școlariilor săraci sunt tot atâtea experiențe și învățături reale și mult vorbitoare, cari aplicate cu pricepere, de sigur vor produce roade binefăcătoare în familia și în școala românească.

Ca un adaus la cap. XII se arată (pag. 342—404), cum tata a învățat pe Ionel, și pe conșolarii lui "Tatăl nostru", mărturisirea credinței și datoriile omului către biserică, Dumnezeu, către părinți, bătrâni, învățători, servitori; datoriile către cei neluminați la minte, datorii către propria onoare, către comuna sa; datorii către patrie, către capul statului și către cei morți.

Acestea sunt tot atâtea lecții de morală socială și religioasă, făcute pe înțelesul copiilor, în tot atâtea istorisiri frumoase și avântate, menite a deștepta și — a întreține în inima lor virtuțile cele mai alese, cari fac podoba și fericirea ori-cărui popor.

(Va urma).

rilor cetățenești ale națiunii române, — compus din partea membrilor români ai comisiunii, — cu o suplică, în care cerea, ca ministrul de interne să caute să dea putere de lege acestui proiect. Guvernul a predat comisiunii proiectul acesta de lege al Românilor, spre cenzurare și opinie, ear' comisiunea l'a desbătut în mai multe ședințe, și cu esențiale modificări l'a acceptat în textuarea pe care o vom face cunoscută în articolul următoriu.

Creștinismul în imperiul roman.

(Fine.)

Iisus Christos s'a născut într-o națiune care se deosebia în totul de toate celelalte prin o lege rituală severă și unilaterală, care însă avea un merit foarte mare, că a menținut neschimbat monoteismul, pe care l'a cunoscut de la început și nu s'a îndepărtat de la dînsul. În tot cazul Iudeii îl considerau ca pe un serviciu național, de acum înainte însă dobândi o însemnătate cu totul alta. Christos disolvă legea, într-o împlini. Fiul omului se declară ca Domn al Sabatului. El deslegă conținutul etern al formelor neînțelese de o minte strimțată. Din poporul care până acum era separat de toate celelalte prin sentimente și moravuri cu totul diferite, se ridică acum, prin puterea adevărului, o credință care invită și primește la sine pe toate celelalte. Se anunțase Dumnezeu general, despre care apostolul Paul predicase Atenienilor. Sosise timpul, după cum am văzut, pentru această învățătură sublimă: esista acum un neam omenesc care să o înțeleagă. Ca o rază de soare, zice Eusebiu, lumina acesta asupra pământului. În scurt timp o vedem răspândindu-se de la Eufurat până la Oceanul Atlantic, de-alungul Rinului și al Dunării, preste întreaga margine a imperiului.

Spiritul politic al religiunilor antice încercă încă odată o nouă formațiune. Totalitatea tuturor acelor autonomii, cari odinioară umpluseră lumea, întreg conținutul lor deveni proprietatea numai a unui singur, care părea că e de sine stătător. Religiunea recunoscu și ea aceasta, acordând imperatorului adorațiune divină. Lui îi ridicară temple, îi aduseră sacrificii pe altare, jurau pe numele seu, îi stabiliră zile de sărbătoare, și imaginile sale oferiau asil. Adorațiunea care se aducea geniului imperatorului era singura adorațiune generală ce se aducea în tot imperiul. Întreaga idolatrie se acomoda cu acesta, căci imperatorul devenise acum protectorul ei.

Acastă adorațiune a cesarului avea oarecare asemănare cu învățătura creștină, față de celelalte religiuni locale; în același timp însă stătea și într-o puternică contradicție.

Imperatorul înțelegea religiunea din punctul de vedere lumesco, ca legată de pământ și de bunurile sale, și că toate acestea îi sunt lui date și tot ce cineva are, provine de la dînsul. Creștinismul trebuia să fie înțeles în plenitudinea spiritului și a verităților supra-pământesti.

Imperatorul întrunia în mână sa statul și religiunea. Creștinismul însă separa cu totul aceea ce se cuvenia lui Dumnezeu, de ceea ce se cuvenia Cesarului.

Cei cari aduceau sacrificii Imperatorului se recunoșteau pe sine în cea mai adâncă servitudine. Toceam acolo, unde constituțiile primitive admiteau cu cea mai întinsă neatașare, în relațiunea religiunii cu statul, aici de astădată, se observa confirmarea sclăviei. Era un act de libertate, când creștinismul opria pe credincioși de a sacrifica Imperatorilor.

Adorarea Imperatorului era limitată; ea nu se întindea preste marginile imperiului, sau preste așa numitul cercul pământului. Creștinismul era determinat să cuprindă în sinul seu adevăratul cerc al pământului, nu pe cel închipuit, întregul neam omenesc. Conștiința religioasă vechiă primitivă, despre care se spune că era premergătoare idolatriei, sau că cel puțin era curată și neturburată prin nici o relațiune cu statul, pe această căuta noua credință să o deștepte în națiuni și să o pună în fața acestei puteri domnitoare, care nemulțămă fiind cu ceea ce e pământesc, voia să și supună și ceea ce e dumnezeesc. Prin această omul dobândi un element

spiritual, prin care el deveni earăși de sine stătător, liber și personal nevinovat; pe pământul lumii apără din nou bucuria și dorința de a munci, care fu cauza atâtor producțiuni mărețe de tot genul.

Era contrarietatea celor pământesti și celor spirituale, a sclăviei și libertății, a morții treptate și a reîntinerii vii.

Nu este aici locul a descrie lunga luptă a acestor principii. Toate elementele de viață ale imperiului roman au fost puse în mișcare și puțin câte puțin au fost cuprinse și pătrunse de substanța învățaturii creștine și răpite în această direcțiune a spiritului. De la sine, zice Christostom, s'a stins erorea idolatriei. Lui chiar îi apare păgânismul ca un oraș ocupat, ale cărui ziduri sunt sfărâmate, ale cărui hale, teatre și clădiri publice sunt arse, ear' apărătorii, uciși: numai sub sfărâmturi se ved încă câțiva bătrâni și câțiva copii.

Indată însă nu s'a mai observat nimic nici din acestea, și o schimbare fără sémân se produse.

Din catacombe se ridică venerațiunea martirilor, în locurile unde erau adorați zeii olimpici. Aceleași colone, cari odinioară susținuseră templele păgâne, purtau de astădată templele ridicate în memoria acelor cari au disprețuit zeii păgâni și în acest scop au suferit morțea. Cultul, care începuse în locuri singuratic și în închisori, cuceră de astădată lumea. Era de mirat că toceam o clădire lumescă a păgânului, basilica, să fie transformată într-un lăcaș al adorațiunii creștine. Se observa aici ceva deosebit. Ahsida basilicii cuprindea un Augusteum și acolo se aflau chipurile acelor cesari, cărora li-se dădeau onoruri dumnezeiești. Locul acestora îl luă, după cum și până astăzi se ved în cele mai multe biserici, chipul lui Christos și al apostolilor; în locul stăpânului lumii, care însuși era considerat ca zeu, intră fiul omului, fiul lui Dumnezeu. Divinitățile locale dispărură. Pe toate drumurile, pe înălțimile amfiteatre ale munților, în trecători prin văile prăpăstioase, pe acoperișurile caselor, pe mosaicul podelelor, preste tot se vedea crucea. Era o victorie hotărâtoare și deplină. După cum pe monedele lui Constantin se vedea "Labarum" cu monogramul lui Christos preste dragonul învins, tot așa se ridică numele și adorațiunea lui Iisus Christos preste păgânismul în cădere.

Chiar privit din acest punct de vedere, imperiul roman are o însemnătate infinită. În secolii înălțării sale a sfârșit autonomiile și a subjugat popoarele; a distrus acel sentiment de neatarnare, care sta în separațiunea statelor. În timpurile mai târzii s'a vădit eșind din sinul acestui imperiu adevărata religiune, espreșiunea cea mai curată a unei conștiințe comune, care s'a întins departe preste marginile sale, a unei conștiințe intime despre un singur și adevărat Dumnezeu. Putem să zicem, că imperiul, prin această dezvoltare, a pierdut propria necesitate? Neamul omenesc a devenit mai conștient de sine însuși: își găsi unitatea în religiune.

Acastă religiune a dat imperiului roman, în afară de aceasta, și forma sa esteriură.

Serviciile preoțești păgâne se dădeau ca niște funcțiuni cetățenești. În Iudaism era un singur neam însărcinat cu aceste servicii preoțești. Creștinismul se deosebește prin aceea, că avea să consacre aci un rang deosebit, compus din membri cari erau aleși liberi, sfințiți prin punerea mânilor, depărtați de tot ce e pământesc și destinați numai pentru serviciile spirituale și dumnezeiești. La început biserica se mișcă în forme republicane, însă ele dispărură cu cât mai mult credința cea nouă ajunse la o stăpânire deplină. Clerul se aședă încetul cu încetul, însă pe deplin, în opozițiune cu laicii.

Acastă se întâmplă, după cum cred, nu fără o necesitate internă. În triumful creștinismului era și liberarea religiunii de elementele politice. Sta în legătură cu acesta, ca față de stat să se formeze un rang spiritual separat, cu o constituție proprie. În această separare a bisericii de stat se află, poate, particularitatea cea mare și decisivă a timpurilor creștine. Puterile spirituale și lumești pot să se atingă împreună, pot să stea în cele mai strinse relațiuni, să se reunescă chiar împreună, însă aceasta numai în mod excepțional și pentru puțin timp. În relațiunile lor, în po-

sițiunea lor, una față de alta, există de atunci unul din momentele cele mai însemnate ale istoriei.

Puterile spirituale primară și ele o constituție după moștra imperiului. Nu dură mult timp, și episcopii Romei ocupară primul loc în ierarhie. În adevăr este o pretenție absurdă, că în primii secolii sau că vre-odinoară primatul papal a fost recunoscut în mod general de la Est la Vest; fără îndoială însă episcopii Romei câștigă de timpuriu o mai mare vază, întrecând celelalte autorități bisericesti. Multe au contribuit pentru- ca să le procure lor un astfel de rang. Dacă un episcop al unui oraș de reședință provincial se bucura de o mare însemnătate, cu atât mai mult episcopul din vechea capitală a imperiului. Puterea episcopilor Romei se ridică cu sprijinul dat de imperatori. Dar' toceam în aceste relațiuni politice, în sprijinul dat de imperatori romani, se află mărginirea puterii bisericesti. Dacă ar fi rămas în imperiul roman un singur imperator, primatul general ar fi putut poate să existe, însă împărțirea imperiului puse o margine autorității papale. Ar fi fost imposibil, ca imperatorii din Orient, cari conservau așa de geloși drepturile lor bisericesti, să îngăduie întinderea în statele lor a autorității patriarhilor occidentali. Constituția bisericii corespunde și aici constituției imperiului".

M. P.

("Bis. ort. română".)

Pentru catedrală.

Cu deosebită mângâiere publicăm și contribuiriile intrate din tractul *Mediasului* cari ne înveslesc cu atât mai mult, cu cât acele părți sunt cunoscute ca unele din cele mai sărace ale arhidiecezei. Cu atât mai multă laudă se cuvine deci clerului de la Mediaș și șefului tractului, cari și din acest incident s'au știut însufleți de-așa, în cât s'au ridicat în șirul celor dintâi. Contribuiriile din acest tract se presintă astfel:

1. Romul Mircea, protopop în Mediaș	cor. 300
2. Ioan Marian, paroch în Velț	" 150
3. Radu Marcovici, paroch în Șmig	" 150
4. Vasile Isailă, paroch în Biertan	" 100
5. Ioan Fodorean, paroch în Moșna	" 100
6. Zacheu Sasu, paroch în Blăjel	" 100
7. Ilie Ciuruga, paroch în Șeica-mare	" 100
8. Teofil Holerga, paroch în Frâna	" 100
9. Dionisie Filimon, paroch în Dârlos	" 100
10. Vasile Scutea, paroch în Păucea	" 100
11. Nicolae Rus, paroch în Veseud	" 100
12. Ioan Ban, paroch în Ernea săsescă	" 100
13. Vincențiu Popovici, paroch în Richșdorf	" 100
14. Ioan Dragolea, paroch în Elisabetopole	" 100
15. Ilie Terchila, paroch în Vorumloc	" 100
16. Ioan Dorca, paroch în Motșdorf	" 100
17. Ioan Almășan, paroch în Alma	" 100
18. George Crișan, paroch în Mediaș	" 100

Notă.

Începând a sosi conspectele contribuiriilor la fondul catedralei din singuraticele parochii (adecă de la parochieni de acolo), atragem atențiunea onoratei preoțimi, ca de-odată cu conspectele se trimită la oficiul cassei și suma colectată, ca astfel să nu se îngreuneze din samă afară ținerea în evidență a acestor contribuiri mai mici.

De pe valea "Hărtibaciului".

Conferență preoțască. Adunarea generală a "Astrei". Producțiune teatrală.

Agnita, 23 Octombrie v.

La glasul domnului protopresbiter al tractului nostru, *Nicolau Moldovan*, ne-am întrunit pe ziua de 20 Octombrie în opidul *Agnita* pentru a lua parte atât la conferența preoțască, cât și la adunarea generală a despărțământului "Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român".

Prezentă fiind pe la orele 11 a. m. majoritatea absolută a preoților și învățătorilor din tract, se și întrunesc conform convocării în sala cea nouă a zidirei școlare din loc, unde dl protopresbiter după o mедуasă vorbire declară deschisă conferența preoțască.

Pentru purtarea agendelor scripturistice ale ședinței, se alege notariu al conferenței dl paroh din Marpod, *Florian Bologa*.

După-ce dl protopresbiter dă cetire mai multor circulare venite de la Preavenerab. Consistoriu arhidieceșan în scopul de a se conforma acelor preoții și învățătorii noștri pe viitoriu, se pune la inima acestora a subscrie unul fiește-care câte o sumă convenabilă în favorul catedralei din Sibiu.

Laudă premergerii cu bun exemplu a vrednicului protopresbiter *Moldovan*, zelul de jertfă s'a manifestat în mod destul de satisfăcător în tractul nostru.

Lista de contribuție, ce în curând sperăm a fi dată publicității, va atesta cele susținute de mine și cred că chiar și contribuiriile învățătorilor vor fi apreciate după merit.

După-ce cu vedită satisfacție și mângăiere sufletească mulțamește dl protopresbiter zeloșilor contribuienți, se pune la ordinea zilei tema dată printr'un cerculariu de Înalt Preasfinția Sa dl arhiepiscop și metropolit spre deliberare conferențelor preoțești.

Însărcinat cu compunerea unui operat în această chestie fiind dl paroh *Ioan Alecsandru* din Ilimbav, acesta și-l și cetește, ear' cei prezenți urmăresc cu atențiune și interes deosebit dezvoltarea temei acesteia.

În legătură cu operatul acesta se cetește din partea aceluiași disertant și o predică ocazională, presupunând că s'ar ține poporenii în biserică la începutul unui nou an școlar.

La discuția ce a urmat, — pe lângă deslușirile ce le da dl protopresbiter de căetori cerea trebuința, — au luat parte dnii preoți; *George Borzea*, *Nic. Babeșiu*, *Ioan Savu*, *Ioan Petrișor*, *Ioachim Păreșu* și cu învoirea dlui protopop și inv. *Ioan Paicu*.

Tema în general a fost lucrată cu multă îngrijire și ostenelă și s'a declarat din partea tuturor de pe deplin succedă.

În recapitularea de la finea lucrării se indică în câteva puncte pe scurt cauzele decădintei religioase, ear' remediile de pansare a acestei bôle contagioase în alte câteva puncte.

Propunerea inv. *Ioan Paicu* de a se adăuga la cauzele decădintei religioase la poporul nostru încă și aceea, că *serviciul divin nu se oficiază de cei mai mulți preoți d'ăi noștri la oră fixată, ci după voia întâmplării*, — se primește unanim.

În fine se alege o comisiune constatătoare din preoți: *George Borzea*, *Nic. Gavrea* și *Florian Bologa*, care se censureze operatul până la proxima conferență.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat se închide ședința conferenței preoțești și se deschide prin dl protopresbiter *N. Moldovan* ca director al despărțământului, adunarea generală a "Astrei".

Din motivul că fie-care dintră cei prezenți a aflat de bine a lăsa să se treacă în fuga mare peste toate punctele din convocătoriu, numai ca să nu mai rămânem și pe... mâne, zic, din acest motiv, am fost gata cu adunarea generală în 20 minute, o împrejurare din care se pôte constata o omoritoare nepăsare față de acesta instituțiune. În vorbirea de încheiere a și accentuat cu regret dl director acest fapt, care nouă nu ne servește spre onoare, ear' "Asociațiunii" nu-i aduce nici un folos real.

Voină să fiu raportor fidel n'am de cât a mai spune, că dacă la adunările generale se vor prezenta numai câte trei indiviți din poporul întreg al unei comune bisericesti, apoi zău, scopul subdespărțământelor rămâne literă murtă.

Eu, ca învățătoriu în Agnita, — puteam să retac această treabă slabă; dar' ca raportor fidel nu mă pot subtrage de a nu-mi lua și eu partea ce mi-se cuvine. Dacă ar fi fost numai cu unul mai mulți de trei poporenii, și dacă n'ar fi fost martori oculari atâția preoți și învățători, am ști noi, înțeleg eu (subscrișul) și dl părinte *Ioachim Păreșu*, cum se cocoloșim și acest adevăr: dar' ast-feliu stând lucrul, caută să spunem adevărul, că *poporului nu i-s'a adus la cunoștință nici în biserică, nici în alt chip, că se ține aici "Adunarea"*. Dacă ar fi fost zi de lucru, ne-am puté scusa cu aceea, că poporul, fiind partea cea mai mare compusă din zileri, a trebuit să-și caute de lucru. Fiind însă *Duminecă*, caută să ne dăm de gol.

Să ne ștergem deci pata această prin o purtare mai bună de altădată. Poporul nu-i de vină, căci el bietul n'a știut și... pace!

După-ce toate cele spuse s'au întâmplat, plecărăm toți la "Hotel", ca să luăm parte la producțiune teatrală ce s'a arangiat de reuniunea femeilor din loc.

Acolo ni-s'au prezentat în toate rolurile numai femei. S'a predat piesa teatrală "Curca", monologul "Șoldan Viteazul" de *Alexandri*, "Sărbătorile femeesti", câteva cântări și în fine anecdota "Țigani la cununie".

Toate punctele din program au fost executate cu destulă precisiune și au fost toate aplaudate. Numai rolul ce 'și luară muerile diletante de a înlocui pe Sfinția sa părintele "Aron" înreverendat din piesa "Curca" și pe dl profesor "Anton", apoi chiar și pe viteazul "Șoldan", îmi pare mie cam nepotrivit.

Dacă vom lua însă în considerare, că voia acestor femei a fost, ca să nu fie amestecați bărbați întră ele, — procedura lor e justificată.

Căci predarea pieselor a fost de așa, în cât laudă li-se cuvine.

Finindu-se producțiunea a urmat masă comună, joc și veselie până în zorile zilei.

Onore femeilor, cari ni-au știut procura o sēră atât de plăcută.

Ioan Paicu
învățătoriu în Agnita.

NOUTĂȚI

† **Ioan Roșca.** Măestrul pantofar din Sibiu *Ioan Roșca*, originar din Orlat, a răposat eri (6 Nov.) la 8 ore a. m. în mod subit, în urma unui atac de inimă, în etate de 47 ani. Timp de 23 ani (din Octombrie 1879) răposatul a fost neîntrerupt membru ordinar al "Reuniunii sodalilor români din Sibiu". Alipirea caldă ce a avut-o pentru Reuniune, a contribuit, că în 1892 a fost ales membru în comitetul acesteia, ear' câțiva ani mai în urmă controlor, la care post apoi și-a împlinit datorința cu conștiințioșitate și punctualitate rară, câștigându-și astfel dragostea și respectul conmembrilor sei. Comitetul Reuniunii sodalilor, întrunit a sēră (Joi) în ședință ordinară, și-a exprimat condolețele prin sculare; a hotărât apoi, ca membrii Reuniunii să fie invitați a lua corporativ parte la înmormântare, să depună o cunună pe cosciug cu funde galbene și cu inscripția: "Reuniunea sodalilor români din Sibiu — Controlorului ei *Ioan Roșca* în semn de jale" și să tipărescă, din a sa parte, anunțe funebre. Pe localul Reuniunii s'a arborat steag negru. Răposatul a fost membru și al "Reuniunii de înmormântare din Sibiu". În cât despre destoinicia și iscusința în meseria sa vorbesc în mod neîndoelnic diplomele de recunoștință de la exposițiile noastre din 1881 și 1892 (la cea din urmă i-s'a decernat premiul prim de un napoleon în aur). Rămâne în urma lui soția și un copilăș de un an. În mormântarea i-se va face mâne, Sâmbătă, la 2 ore p. m. de la locuința sa (strada Poplăcii Nr. 19) în cimitirul greco-catolic din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

"Luceafărul" va apăre la 15. Administrația revistei "Luceafărul", din Budapesta, face cunoscut abonaților, că din cauza aglomerării de lucru în tipografie, revista va apăre numai la 15 Novembre. Ca recompensă pentru fasciculul ce avea să apară la 1 Novembre, cel de la 15 va fi fascicol dublu.

Procesul pentru "Cartea de Aur". Senatul de aculare al tribunalului reg. din Cluj a respins Marți esepțiile înaintate din partea domnului *T. V. Păcățian* în contra actului de aculare ridicat de către procurorul din Cluj pentru unele pașage din "Cartea de Aur" vol. I., decretând punerea sub aculare a domnului *Păcățian*, pentru toate punctele încredinate. Va urma acum pertractarea finală, în fața curții cu jurați din Cluj. Pertractarea se va ține încă în decursul lunii acesteia.

Parochul Orăștioarei. *Duminecă* (2 Novembre st. n.) sinodul parochial al Orăștioarei de sus (tractul Orăștie) a ales paroch pe clericul abs. *Ioan Romosan*. Sinodul a fost presidat de protopresbiterul tractual *Vasilie Domșa*.

Monument lui Olteanu. În adunarea generală ținută *Duminecă* (2 Novembre st. n.) în Cluj despărțământul Cluj al "Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" a hotărât să ridice monument răposatului *Olteanu*, care a testat Asociațiunii 100.000 de corone spre scopuri de binefacere.

Post de medic. Cu termin până la 20 Novembre st. n. e publicat concurs la postul de medic în cercul compus din comunele *Turnișor*, *Bungard*, și *Gusteriță* (în nemijlocită apropiere de Sibiu). Salariu și paușal de călătorie 1600 corone. Medicul e obligat să cerceteze comuna *Bungard* o dată pe săptămână, ear' celelalte două de câte două-ori pe săptămână (medicul de până acum își avea locuința în Sibiu). Concursurile sunt a se trimite protopretorului *Fabritius* în Sibiu.

Bistrița-Năsăud — pentru legea de naționalități. Congregația comitatului Bistrița-Năsăud, ținută Joi (30 Octombrie) în cestiunea curendei comitatului Pojon pentru revisuirea legii de naționalități a votat cu mare majoritate următoarea rezoluțiune: "Congregațiunea ia cu regret notă despre adresa comitatului Pojon făcută dietei pentru revisuirea art. de lege 44. din 1868, exprimându-și din partea sa dorința, ca numita lege să nu fie revisuită, ci din contră, să fie executată în totă întinderea ei".

Hymen. *Ioan I. Brătulescu* și *Mărioara I. Coca* își vor serba cununia *Duminecă* în 3/16 Novembre c. în Boița.

Împăratul Vilhelm cu ocaziunea jurrării recruților de la trupele de gardă, întâmplată Marți (3 Nov. n.) în prezența prinților casei domnitoare și în a generalilor și oficerilor străini, a ținut recruților o vorbire în care i-a îndemnat la disciplină, ascultare necondiționată și la viață religioasă și temere de Dumnezeu, accentuându-le în deosebi sfințenia jurământului.

Numai reversal, altceva nu! Regina Sârbiei are două nepoțe de soră, cărora voină să le deie creștere conformă cu poziția socială a nepotelor de regnă, a voit să le trimită la Paris în insututul de creștere "Sacre Coeu", condus de călugărițe papistașe. Un distins diplomat sârb a și conferat cu stărița mănăstirei pentru primirea copiilor și — cu escepția unei singure condițiuni — în toate celelalte au ajuns la învoeală. Condiția aceea unică era însă de așa fel, că regina nici pentru totă lumea nu și-ar da nepoțele în grija cuvișelor maice de la "Sacre Coeu". A nume, stărița a declarat diplomatului, că în insutut "se întâmplă des casuri că eleve de lege străină, atrase de exemplul celorlalte trec la religia rom.-catolică. Insututul nu le îndemnă să treacă, dar' pretinde, ca părinți cu ocaziunea înscrierii fiicelor lor să deie reversal de cuprinsul că nu se opun trecerii dacă copila ar voi să treacă".

Am luat știrea din un zariu catolic, deci cel puțin în ceea-ce privește chestia cu reversalul trebuie să fie adevărată. Ear' concludsiunea — se și-o facă însăși părinții de religie nu rom. catolică.

Din Marmăția. Lista virilistilor pentru anul vutor în comitatul Maramureșului arată că dintră cei 250 virilisti 114 sunt evrei. Virilisti români sunt 21. Dintră cei 308.790 locuitori ai comitatului majoritatea relativă o au rutenii (143.621), după cari urmăză românii, cu 74.978, apoi germanii (evrei) cu 47.449, magiarii cu 42.403, ear' restul de 1339 sunt alte naționalități.

Cutrămur în Croația. Luni noaptea pe la 11^{1/2} ore în numeroase comune din Croația s'a simțit cutrămur de pământ cu direcție de la nord-est spre sud-vest. Deosebi a fost puternic în comuna Ciuciarja, unde în urma sguduirii au cădut de pe prestolul bisericii stesnicele și crucea, ear' în comuna Zăboc cutrămurul a durat totă noaptea.

La instalarea din Ilia. Ca întregire la cele publicate în numărul anterior despre instalarea noului protopop al tractului Ilia, autorul corespondenței cere să facem amintire și de telegrama "unei persoane iubite, a dlui asesor Mateiu Voileanu, care încă a ostenit mult pentru întregirea tractului nostru, într'un mod demn, și pentru asta și-a câștigat recunoștința noastră a celor din tract".

Facem cu bucurie ceruta întregire. Recomandăm însă corespondenților, ca înainte de spedare să-și revadă manuscrisurile, căci întregirile și rectificările sunt cam genante chiar și pentru persoanele în al căror favor se cer.

Profețiile lui Falb pentru Novembre nu sunt tocmai îmbucurătoare. Timp uscat profește numai pe jumătatea primă a lunii, cu escepția zilei prime, care avea să fie ploioasă (cât pentru Sibiu profeția s'a împlinit, căci Sâmbătă a plouat totă ziua). La începutul săptămânii a patra vor fi ninsori mărioșore. Temperatura va fi în general preste normalitate, cu escepția părții prime a săptămânii ultime, când câteva zile va fi ger cum se cade. În zilele ultime ale lunii vor fi ploi pe multe locuri.

Știri mărunte. În *Veersele*, la granița Olandei, s'a surpat biserica în timpul serviciului divin; 115 inși au fost astrucați sub ruine, dintră cari 10 au murit, 52 au fost răniți grav, ear' ceilalți au scăpat cu răni mai ușore. — În *Sălgotarjân* (Ungaria) s'a aprins casa funarului *Paul Prohasca* și în scurt timp i-a ars scrum; de spaimă, omul a căpătat sgăriuri la inimă și a murit. — Vaporul englez "Regulus" s'a ciocnit pe mare cu vaporul spaniol "Enero". Cest din urmă s'a cufundat; din personalul seu 52 s'au înecat, ear' doi au fost salvați. — La banca din Chemnitz (Saxonia) amplotiatul *Kirchenmeister* a defraudat preste 100.000 de marce. Coconășul se află acum în grija poliției. — Ministrul de rășboiu al Franciei a interzis pedepsa corporală atât la trupe, cât și în aresturi.

Cărți și reviste.

"Cartea de aur", — volumul II. de *Teodor V. Păcățian*. Din opul "Cartea de aur, sau luptele politice naționale ale Românilor de sub Corónă ungară", a apărut zilele acestea volumul al doilea, cuprinzând pe 802 pagine 8° mare descrierea evenimentelor din anii 1860—1863 sub următorii capitoli: Senatul imperial (înmulțit). Adresele Românilor. Memorandul senatorului *Mocsanyi*. În chestia metropoliei ortodoxe române. Șaguna a casă. Noua constituție octroată. Petițiunea sinodului din Sibiu. Conferența națională din Timișoara. Conferențe confidentiale. Două petițiuni. Petițiunea Românilor năsăudeni. Convocarea adunării naționale. Petițiunea Românilor din Hațeg. Disposiții preînalte cu privire la Ardeal. Încheierea anului (1860), ear' din 1861 următoarele: Revistă. Conferența națională din Sibiu. Rescriptul împărătesc din 16 Ianuarie. Conferența regnicolară din Alba-Iulia. Andreiu de *Mocsanyi* despre situație. Patenta împărătescă din 26 Februarie. Congresul Sârbilor. Glas de frate. Lupte parlamentare în dieta din Pesta. Lupta în comitate. Senatul imperial. Protestul Românilor din Banat. Din "fundul regiu". Universitatea sâsesea. Inaugurarea "Asociațiunii". Zădărnicea întrunirii dietei ardelenene. Căderea cancelarului *Kemény*. Guvern nou în Ardeal. — În fine, din anii 1862—63 următoarele: În chestia despărțirii ierarchice. Declarațiunea lui Andreiu de *Mocsanyi*. Apărarea școalelor române din Banat. Adresa districtului Năsăud. Congresul politic-național din anul 1863. Plănsoreea Românilor banățeni. Încheiere.

Chiar și numai din titlul capitliilor se pôte vedé ce vast material cuprinde acest volum al *Cărții de aur*, care — după natura materialului tractat, — pôte să formeze și volum de sine stătător, fără a-i micșora din valoare faptul confiscării volumului prim. Tocmai de aceea credem că publicul român nu va întârzia să și-l procure, făcând astfel barem în câțva posibil autorului, ca — nu rășplata muncii puse în el, — ci cel puțin o parte din spese (și din paguba îndurată prin confiscarea volumului prim) să i-se rebonifice.

Costă 10 corone (pentru România 12 lei) și se pôte procura numai de la autor: *Teodor V. Păcățian* în Sibiu str. Măcelariilor Nr. 34.

Concurs

[199] 1-3

Pentru ocuparea postului de capelan venit vacant în parohia Borgo-Rus cu fiile Dorolea și Iaad, din protopresbiteratul gr.-or. Bistrița, pe baza ordinului consistorial de dato 1 Octombrie a. c. Nr. 10258 bis., se scrie prin acesta concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în "Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din cele fasonate la cota B. pentru întregirea venitelor preoțesti de la stat.

De la concurenți se recere să aibă calificarea prescriasă pentru parohiile de clasa primă și să-și înainteze suplicile instruite cu documentele recerute prin lege în termenul deschis la oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Bistriței în Bistrița.

Se adaugă însă, că în lipsa de astfel de concurenți pot reflecta și alții cu calificare mai inferioară.

Din ședința comitetului parochial gr.-or. din Borgo-Rus, ținută în 11 Octombrie 1902.

Iacob Buzdug,
paroch, president.

Leon Ursan,
notariu.

Nr. 398 1902.

Văduț:

Simion Monda,
protopresbiter.

Nr. 546 protop.

[197] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parohia Agărbiciu, din protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în "Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu postul amintit sunt cele fasonate la cota B. pentru întregirea venitelor preoțesti de la stat.

Concurenții să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul prefapt, subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Mediaș, 21 Octombrie 1902.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea,
protopresbiter.

Nr. 650/1902.

[198] 2-3

CONCURS

Devenind vacant postul de protopresbiter al Brașovului prin pensionare la cerere proprie a protopresbiterului tractual Ioan Petric, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în foia oficială.

Cei-ce doresc a concura la acest post, au a-și înainta cererile lor instruite cu acte, conform normelor în vigoare, la Preaveneratul Consistoriu archidieceșan în termenul susținat.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

a) venitele din parohia centrală de clasa I. Brașov-Scheiu, Sf. Nicolae, precum și drept de pensiune, conform normelor în vigoare;

b) dotațiunea protopresbiterală de 1000 cor. anual, stabilită de sinodul archidieceșan;

c) tacsele pentru vizitațiunile canonice, odată pe an, accidentii, comisiuni și asistări la esamene.

Brașov, în 18/31 Octombrie 1902.
Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul protopresbiterat.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Cartea consilierului de medicină Dr Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secsual

precum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în mărci postale o trimite franco Curt Röber, Braunschweig.

[181] 6-52

Cărți foarte eftine
și de valoare!!

„Colecțiunea Șaraga.”

- Nr. 1. Elena Sevastos, Povești.
2. N. A. Bogdan, Povești și anecdot.
3. Mih. Canianu, Poesii populare (doine).
4. N. Gane, Poesii.
5. Log. Cost. Konaki, Poesii vol. I.
6. „ II.
7. Mihail Eminescu, Poesii complete.
8. Sofia Nădejde, Nuvele.
9. A. Vlăduță, Nuvele.
10. Henriette și M. Eminescu, Scrisori.
11. Ar. Densușean, Cercetări literare vol. I.
12. „ II.
13. N. Gane, Domnița Ruxandra vol. I.
14. N. Beldiceanu, Poesii.
15. Elena Sevastos, Anecdote populare.
16. A. Steuermann, Antologie.
17. „ Crestomație.
18. N. Iorga, Schițe din literatura română.
19. N. A. Bogdan, Și noi și vechi.
20. I. L. Caragiale, Teatru vol. I.
21. „ II.
22. N. Iorga, Schițe din literatura română.
23. Matilda Cugler-Poni, Poesii.
24. Grigore N. Lazu, 451 poesii — traduceri și imitațiuni vol. I.
25. Grigore N. Lazu, 451 poesii — traduceri și imitațiuni vol. II.
26. Carmen Sylva, Poveștile Peșului.
27. V. Conta, Incercări de metafisică.
28. Mihail Eminescu, Nuvele.
29. Victor Onișor, Doine și strigări din Ardeal vol. I.
30. V. Conta, Teoria fatalismului.
31. V. Conta, Teoria ondulațiunii vol. I.
32. D. Bolintinean, Poesii vol. I.
33. D. Petrino, Poeme.
34. Cavalier C. Stamati, Musa românească vol. I.
35. Cavalier C. Stamati, Musa românească vol. II.
36. Ed. Gruber, Stil și gândire.
37. V. Conta, Teoria ondulațiunii vol. II.
38. M. Eminescu, Diverse.
39. Carol Scrob, De-ale inimii.
40. D. Bolintinean, Poesii vol. II.
41. Const. Negruzzi, Păcatele tinerețelor vol. I.
42. D. Bolintinean, Proză vol. I.
43. A. Donici, Fabule.
44. V. Conta, Bazele metafisice.
- 45-56. A. D. Xenopol, Istoria Românilor vol. I—XII.
57. Ionescu Raicu-Rion, Scrieri literare vol. I.
58. Fabuliștii români, Fabule.
59. Traian Demetrescu, Aquarele (poesii).
60. A. Steuermann, Sărăcie.
61. „ O toamnă la Paris (scrisori și versuri).
62. N. A. Bogdan, 15 comedii.
63. Al. Philippide, Starea socială.
64. I. L. Caragiale, Schițe, trad. origin.
65. H. G. Lecca, Prima (versuri).
66. I. G. Ionescu (Quintus) Clipe vesele (nuvelete).
67. Gr. Alexandrescu, Fabule etc.

Biblioteca Șaraga.

- Nr. 1. epuizat.
2. Poesii Nicoleanu, cu o prefață de Iacob Negruzzi.
3. Epuizat.
4. Este omul liber I., de G. Renard.
5. Un dușman al poporului, de Henrik Ibsen.
6. Tesetorii, de Gerhart Hauptmann.
7. Este omul liber II., de G. Renard.
8. Nuvele Baba Vodoia, Dascălul Dumitracu, de Gh. Ghibănescu.
9. Eminescu Poesii (a 6-a mie tipărită).
10. Fabule I., de G. Asaki.
11. Decebal (Nuvela istorică) de I. P. Florantin.
12. Fabule II., de G. Asaki.
13. Strigoii, de H. Ibsen.
14. Schițe și Epigrame, E Herovanu.
15. Tinerețea lui Ștefan cel Mare, de I. P. Florantin.
16. Don Cezar de Bazan, de Dumanoir și Denery.
17. Fabule, de C. V. Carp.
- 18/19. Nuvelă originală istorică, publicată de A. Papiu, Odobescu și Densușianu.
20. De recitat.
21. Povești morale, de P. Ispirescu.

Fie-care număr costă 25 fil.

Biblioteca poporului român.

- Nr. 1. Moș Calin, nuvele de Dorin.
2. Poesii populare, adunate de I. B. Popp.
- 3/4. 3 Istorie morale, de I. Bota.
5. Căntece, de Romul Bortosiu.

Fie-care număr costă 20 fileri.

Librăria archidieceșană.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceșană:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmosele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu 1.60 cor., legat în piele cu copcii galbene 3.20 cor. plus porto postal 30 bani.

Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceșană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la Tipografia și Librăria archidieceșană în Sibiu cu prețurile: broșat 7 cor., legat în pânză neagră 9.50 cor., ediție de lux broșat 8 cor., legat după cum se comandă.

NOU! Pro 1903 NOU!

a apărut:

Calendarul archidieceșan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învățătoriu.

Prețul unui exemplariu 40 fil., cu Șematism 80 fil., + porto postal 10 fil.

Librăria archidieceșană
Sibiu.

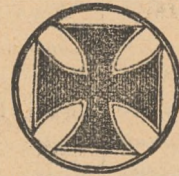
Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârçiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit bani. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost opțios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V. colțul strada Kálmán.